

Havið skilur sundur og bindur saman

– Føroyar og Bretland eru grannar. Havið millum okkum skilur ikki bert sundur, tað bindur eisini saman segði lögmaður til stóru móttøkuna í London og nevndi hann millum áhugamálini vit hava til felags, havumhvørvið. At tað ikki verður dálkað.

ALMENN VITJAN
Jan Müller úr London

Eftir eina sera turbulenta vitjan í Skotlandi, har limosinin við lögmanni eitt skifti var innikavað við meturhøgum fannum eydnaðist tað tó lögmanni og fylgi at sleppa úr Edinburgh og til London.

Týskvöldið var móttøka

á donsku sendistovuni í London, fyri umleið 100 innbodemum úr Bretlandi og Føroyum.

Her vóru nakrir av oddamonnunum í risastóru oljufeløgnum, sum síggja stórar møguleikar í føroysku undirgrundini, eitt nú BP. Til móttøkuna helt lögmaður eina rættiliga positiva og áhugaverða røðu, har hann eisini nam við víðurskiptini millum Føroyar og Danmark. Vit prenta røðu lögmans:

Fyrst vil eg takka danska sendiharranum fyri at halda hesa móttøku, nú bretska stjórnin hevur boðið mær higgar til Bretlands sum gestur hjá bretska uttanríkisráðnum.

Hesa innbjóðing fekk eg, tá ið eg saman við danska uttanríkisráðharranum bretska varauttanríkisráðharranum Tony Lloyd undirritaði sáttmálan um havmørkini millum Føroya og Bretlands 18. mai 99.

Hesin sáttmálin var ein fortreyt fyri, at føroyskir oljuyndugleikar kundu fara í holt við at fyrireika fyrsta føroyska útbjóðingarmálaráðið, ið varð lýst í februar í fjør og sum fórði til, at leitingarloyvi vóru latin oljufeløgum í august í fjør.

Semjan um markið læt eisini upp fyri einum breiðari samstarvi millum føroyingar og grannar okkara í

Bretlandi, ikki minst í Skotlandi og serliga í Hølandi og Orknøymum.

Áhugi fyri samarbeiði

Eg og fylgi mitt hava nú ferðast í Skotlandi og hava har fingið váttað, at hugur er at samarbeiða á fleiri økjum.

Vit hava í nógv ár havt samskipti, kapping og samstarv á fiskivinnuøkinum. Bretska skip hava í öldir fiskað undir Føroyum og føroysk skip hava seinastu 40 árin fiskað í bretska sjógvum. Vit hava í nógv ár selt fisk til Bretlands, og eisini ein partur av okkara útflutningi til onnur europ-eisk lond fer um Bretland.

Nú oljuvinnan tekur seg fram, eru bretska oljufeløg við í leitingini, og somuleiðis bretska deildir hjá fremmandum oljufeløgum. Eisini tá ið talan er um veitingar til oljuvinnuna koma bretska fyrirkur inn í myndina.

Vit vænta okkum nógv av hesum samstarvi og vóna, at tað fer at menna føroyska samfelagið og verða til gagns fyri allar partar.

Eisini ferðasambandið millum Føroya og Bretlands er í menning. Fleiri føroyingar søkja sær útbúgving í Bretlandi. Samhandil er nógvur millum Føroya og Bretlands. Nógv

persónlig sambond eru millum fólk í Føroyum og í Bretlandi.

Føroyar – Danmark

Føroyar hava í öldir verið í kongssambandi við Danmark. Føroyar hava síðan 1948 havt heimastýri (autonomi). Hetta merkir, at føroyingar stýra sínum egnu víðurskiptum á fleiri og fleiri økjum, harundir tí vinnuliga og tí mentanarliga.

Sum tykkum kunnugt, hevur spurningurin um víðurskipti Føroya við danska ríkið verið eitt týðningarmikið evni í Føroyskum politikki í eini hundrad ár.

Tá ið hetta landsstýrið kom til eftir valið í 1998 varð ein høvuðsmálsetningur at virka fyri, at Føroyar gerast sjálvstøðugt land við fullveldi, skipað í tóttum samstarvi við Danmark – m.a. við kongsfelagskapi og gjaldoyrafelagskapi.

Við stóði í hesum hevur Føroya landsstýri meginpartin av árinum 2000 samráðst við donsku stjórnina um ein tvívegis sáttmála, sum hevði til endamáls at skipa Føroyar sum sjálvstøðugt ríki í frælsrum felagskapi (Free Association) við Danmark.

Tað eydnaðist ikki at rökka eina semju millum partarnar á hesum stóði.

Tí hevur landsstýrið lagt sín politikk um til eina meira stígvísa ætlan, har landsstýrið innanfyri heimastýriskarmin vil fremja fyrisingarligar og búskaparligar umleggingar. Tað merkir, at øll málsøki, ið ikki beinleiðis eru tengd at fullveldinum verða lögð undir føroyskan myndugleika eftir eini ætlan, sum røkkur fram til ár 2012.

Somuleiðis er ætlanin, at fíggarligi stuðulin frá danska ríkinum verður minkaður til hann í seinasta lagi ár 2012 er fullkomiliga burtur.

Tá ið føroyska samfelagið eftir eina slíka gongd er vorðið mest møguliga fyrisingarliga og búskaparliga sjálvbjargið (self-sustaining), eigur Føroya fólk at fáa høvi til á fólka-atkvøðu at taka stóðu til, um tað ynskir fulla sjálvstøðu (independence).

Gingið væl

Seinastu árin hevur gingist væl við føroyska búskapinum. Í hesum tíðum, har fólk gerast meira og meira varin við at keypa framleiðsluna frá nútímans landbúnaði, er helst ein fyrimunur at kunna bjóða teimum fisk úr heimins reinasta sjógvum. Fiskaprisirnir hava verið okkum til vildar seinastu árin. Eisini hevur fiskaalingin stöðugt

vundið uppá seg.

Føroyingar hava mestsum bert sjógvn á at líta. Vit hava brúk fyri eini burðardyggari nýtslu av øllum tí livandi tilfeinginum í havinum, antin tað er fiskur, sjófluglur ella havsúgdjór. Á millumlandastigi royna vit at virka fyri burðardyggari menning og reinum havumhvørvi.

Havumhvørvið

Føroyar og Bretland eru grannar. Havið millum okkara skilur ikki bert sundur, tað bindur eisini saman. Millum áhugamálini, vit hava til felags er havumhvørvið. At tað ikki verður dálkað, hvørki frá ídnaði á landi, ella frá frálendsvirksemi.

Á sjónum millum londini kunnu óhapp henda, bæði við skipaferðslu og í frálendsvirksemi. Tá er hent at hava hvønn annan at heita á til samvinnu um bjarging á sjónum og vernd móti havdálking.

Eg fari at enda við at siga, at vit eru fegin um at hitta øll tykkum og vóna, at vit fáa eina hugnaliga løtu saman um víðurskipti av felags áhuga.

Fútaforboð

Tíðindaskriv

Fútarætturin viðgjørði í dag áheitan frá Figgjarmálastýrinum um at seta fútabann móti blokaduni hjá Skipara- og Navigatørfelagnum, sum hevur lagt sjóbjargingina lamna.

Rætturin tók ikki stóðu í málinum, men útsetti tað til komandi mánadag, so partarnir kunnu lata inn replikk og duplikk.

Landsstýrið metir blokaduna sum eitt álvarsligt sáttmálabrot, tí felagið hevur onga heimild at blokera stórv, sum galdandi sáttmáli er fyri. Stóðan er so mikið álvarsum, at Landsstýrið sær tað sum sína skyldu at fáa minsta krøvini til trygdina á sjónum í lagi aftur beinanvegin.

Fútarætturin er ein partur av vanligu rættar-

skipanini. Í Føroyum er eingin arbeiðsrættur, tí má vanliga rættarskipanin verða nýtt til tflík mál, og tað vil í hesum føri siga Fútarætturin.

Figgjarmálastýrið bjóðaði annars Skipara- og Navigatørfelagnum at taka málið aftur í rættinum, soleiðis at teir vildu loyva, at menn skifta um vaktir, so Tjaldrið fæst í sigling. Hesum vildi felagið ikki ganga á móti.

Figgjarmálastýrið vil enn einaferð royna at fáa Skipara- og Navigatørfelagið at gera eina semju um bólking av Brimli, og hevur tí boðið teimum til fundar í kvöld.

13/2-2001
Karsten Hansen